

Kirjaston laajennettu aukiolo

351/12.03.02/2014

SIVLK 30.08.2016 § 33

Lisätiedot:

kirjastonjohtaja, Piritta Numminen

puh 09 5056 691 etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kunnan päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto (KuntaL 1 §). Kaupunginvaltuusto on siirtänyt päätöksellään toimivaltaa toimielimelle (KH, ltk) tai viranhaltijalle. Sivistyslautakunnan toimivaltaan kuuluu tulosalueen hallinnassa olevien toimipaikkojen aukioloajoista päättäminen.

Kirjasto on avoinna

ma-to	klo 10-20
pe	klo 10-17
la	klo 10-15
su	suljettu

Aula ja lehtilukusali avataan arkisin klo 8 ja lauantaisin klo 10. Pyhäpäiviä edeltävinä arkipäivinä kirjasto on avoinna klo 10-15 ja pyhäpäivinä suljettu.

Siirtymällä varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella omatoimikirjastoksi, voitaisiin kirjaston aukioloaikaa lisätä esimerkiksi aamuisin, iltaisin sekä viikonloppuina ja pyhäpäivinä.

Opintolukusali on asiakkaiden käytössä maanantaista torstaihin klo 6-24 ja perjantaista sunnuntaihin klo 6-20 eli 114 tuntia viikossa. Pyhäpäivinä opintolukusali on suljettu. Palautetta on tullut siitä, että avainkortteja, joilla opintolukusaliin pääsee, on voitu turvallisuussyistä antaa kerrallaan käyttöön vain istumapaikkojen verran eli 24 kpl, vaikka kaikki eivät olisikaan paikalla samaan aikaan. Omatoimiaukiolon käyttöönoton yhteydessä opintolukusalin olisi hyvä ainakin aluksi toimia samojen aukioloaikojen mukaisesti kuin muutkin kirjaston tilat. Viikkotuntien määrä vähenisi 98 tuntiin viikossa, mutta avainkorteista voitaisiin luopua, jolloin kuka tahansa voisi hyödyntää opintolukusalia. Istumapaikan saisi sen mukaan miten opintolukusalissa on tilaa. Sama aukiolo muiden kirjaston tilojen kanssa olisi tärkeä myös turvallisuussyistä. Jos opintolukusali jää avoimeksi sen jälkeen kun omatoimikirjasto sulkeutuu niin henkilökunta ei ole varmistamassa, että saliin jää ainoastaan avainkortin omaavat henkilöt. Myös sähköovien toiminnallisuuden kannalta olisi hyvä, että kaikissa kirjaston tiloissa on sama järjestelmä.

	Omatoimi	Asiakasplv.	Omatoimi
MA	8-10	10-20	20-22
TI	8-10	10-20	20-22
KE	8-10	10-18	18-22

TO	8-10	10-18	18-22
PE	8-10	10-18	18-22
LA	8-10	10-15	15-22
SU	8-22		

Opintolukusali on asiakkaiden käytössä maanantaista sunnuntaihin klo 8-22.

Omatoimikirjastolla tarkoitetaan kirjastoa, jonne pääsee varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella, mutta paikalla ei ole henkilökuntaa. Asiakkaat pääsevät sisään tunnistautumalla kirjastokortilla (tai vastaavalla) sekä pin-koodilla. Asiakkaat voivat mm. lukea lehtiä, noutaa varauksia, lainata ja palauttaa aineistoa automaateilla sekä käyttää tietokoneita. Osa omatoimikirjastoista on rajoittanut käytön 15, 16 tai 18 vuotta täyttäneille. Omatoimikirjasto voi myös toimia kohtaamispaikkana paikallisyhteisöille. Valvonta hoidetaan kulunvalvontalaitteilla sekä videovalvonnalla. Videovalvonnan avulla mm. kuvataan sisään tulijat, valvotaan alueita (kuten asiakaspalvelutiski), jonne ei saa mennä sekä tallennetaan liikkeen perusteella videota. Myös valaistus ja kuulutukset yms. hoidetaan ohjausjärjestelmän avulla. Kirjaston palvaroitinjärjestelmä on suoraan yhteydessä hälytyskeskukseen.

Omatoimikirjastopalveluja on alettu kehittää kirjastopalvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Samalla nostetaan tilojen käyttöastetta. Ruotsissa painopiste on erityisesti viime vuosina ollut meröppet-ajattelussa, jossa tavoitteena on laajentaa kirjastojen aukioloaikaa. Käsitettä itsepalvelu on käytetty käyttäjien itsensä suorittamista kirjaston lainaus- ja palautustoimenpiteistä. Omatoimisuus tai laajennettu aukiolo suomenkielisinä termeinä ovat vakiintumassa painotettaessa kirjastopalvelun saatavuutta ja saavutettavuutta.

Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto on selvittänyt Suomen yleisten kirjastojen omatoimipalvelujen toteumista. Yleisesti ottaen omatoimikirjastopalvelua kehittäneiden kirjastojen kokemukset palvelun toteuttamisesta, toiminnasta ja kirjaston käyttäjien palautteista ovat positiivisia. Esimerkiksi Suomenlinnan kirjastossa omatoimisen aukioloajan lisääminen lähes tuplasi aukiolotunnit. Oulussa saatiin käyttöön asiakkaiden toivomat sunnuntain aukiolot. Selvityksen mukaan valtaosassa kirjastoista ei ole esiintynyt järjestyshäiriöitä tai ilkivaltaa. Pohjoismaissa omatoimipalveluja on kehitetty ja arvioitu jo useita vuosia. Esimerkiksi Tanskassa omatoimikirjastopalveluita on tarjottu kirjastokäyttäjille jo yli kymmenen vuotta.

Omatoimiaukiolo lisää palvelujen saavutettavuutta aukioloaikojen lisääntymisellä. Palveluiden käyttö mukautuu kirjaston käyttäjän omiin aikatauluihin. Myös esteettömyys on olennainen osa saavutettavuutta. Kirjastopalvelujen perusta onkin asiantunteva henkilökunta. Resursoimalla kirjaston varsinaisina aukioloaikoina asiakaspalveluun varmistetaan kirjastopalvelujen saavutettavuus myös lasten, ikäihmisten sekä erityisryhmien osalta. Omatoimi tulisikin nähdä palvelua parantavana ja laajentavana tekijänä. Se ei korvaa asiakaspalvelua ja henkilökohtaista

opastusta. On myös tärkeä muistaa, että omatoimiaukiolo on lisäpalvelu, jonka on todettu osittain kasvattavan henkilökunnan työmäärää mm. lisääntyneillä järjestelytehtävillä, aineiston hyllytyksillä yms. Myös asiakaspalvelun määrä saattaa lisääntyä, koska kirjastossa on asiakkaita kellonajasta riippumatta.

Omatoimikirjaston kokonaisjärjestelmän hankintahinta on 9 965 €.

Sivistystoimenjohtaja: Sivistyslautakunta merkitsee suunnitelman tiedoksi. Työ voidaan suorittaa sikäli kun kirjaston ja kaupungin talous antaa myötä. Omatoimiset aukioloajat otetaan käyttöön esitettyjen aukioloaikojen mukaisesti seuraavasti, heti kun järjestelmä on asennettu ja testattu:

	Omatoimi	Asiakasplv.	Omatoimi
MA	8-10	10-20	20-22
TI	8-10	10-20	20-22
KE	8-10	10-18	18-22
TO	8-10	10-18	18-22
PE	8-10	10-18	18-22
LA	8-10	10-15	15-22
SU	8-22		

Omatoimikirjaston käyttö rajataan 16 vuotta täyttäneille.

Esittelijä muutti päätösehdotuksen:

Lautakunta päättää ottaa esiteltyä omatoimikirjastokonseptia käyttöön käyttötalousarvion puitteissa. Omatoimiset aukioloajat otetaan käyttöön esitettyjen aukioloaikojen mukaisesti seuraavasti, heti kun järjestelmä on asennettu ja testattu:

	Omatoimi	Asiakasplv.	Omatoimi
MA	8-10	10-20	20-22
TI	8-10	10-20	20-22
KE	8-10	10-18	18-22
TO	8-10	10-18	18-22
PE	8-10	10-18	18-22
LA	8-10	10-15	15-22
SU	8-22		

Omatoimikirjaston käyttö rajataan 16 vuotta täyttäneille. sama teksti kuin alkuperäisessä päätösehdotuksessa.

Päätös:

Lautakunta päätti asiasta muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.